

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Staatssecretaris
drs. H. Zijlstra
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte heer Zijlstra,

Op 28-7-2010 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Vrije Universiteit (VU) om de wo masteropleiding Law and Politics of International Security als bekostigde opleiding te verzorgen te Amsterdam. Op 23 augustus heeft de CDHO u in verband met zorgvuldige behandeling van de aanvraag een termijn gesteld tot 23 oktober 2010. Deze termijn is vervolgens op verzoek van de commissie en in overleg met de Vrije Universiteit nog met drie weken verlengd. Op 14 oktober was de aanvraag voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en kon de aanvraag definitief door de commissie worden afgehandeld.

datum

16 oktober 2010

onderwerp

Nieuwe opleiding
VU Amsterdam
wo
master
Law and Politics of
International Security

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van VU Amsterdam om de wo master Law and Politics of International Security als bekostigde opleiding te Amsterdam te verzorgen.

ons kenmerk

2010/064

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlagen

beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

De Vrije Universiteit wil een zelfstandige Engelstalige wo master Law and Politics of International Security starten. Het doel is studenten op te leiden tot professionals die wetenschappelijk doordachte bijdragen leveren aan de complexe praktijk van internationale veiligheidsvraagstukken of tot onderzoekers die door promotie- of praktijkgericht onderzoek bijdragen aan de ontwikkeling van de wetenschappelijke kennis in dit domein. De Faculteit der Rechtsgeleerdheid biedt deze opleiding al sinds 2007 in nauwe samenwerking met de Faculteit der Sociale Wetenschappen aan. De verzelfstandiging van deze opleiding bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid geeft deze opleiding een duidelijker positie waarbij het tevens mogelijk wordt studenten te selecteren. De interfacultaire samenwerking zal hierbij worden voortgezet.

Aanvrager doet een goed onderbouwd beroep op voorwaarden b, d, en e van de beleidsregel.

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan voorwaarden b, d en e van de beleidsregel.

Beoordeling voorwaarde b Beleidsregel

De opleiding voldoet volgens de commissie aan voorwaarde b van de beleidsregel. De opleiding wil voorzien in een in het beleid van de Rijksoverheid geschetst probleem. Het betreft hier immers een opleiding die zich richt op het bijdragen aan de invulling van de nieuwe internationale en nationale veiligheidsagenda zoals die is geformuleerd in de beleidsagenda van de departementen van Buitenlandse zaken (*Veiligheid en ontwikkeling in fragiele staten; Strategie voor de Nederlandse inzet 2008-2011*, Ministerie van Buitenlandse Zaken te Den Haag, 2009) en Defensie (*Nederlandse Defensie Doctrine*, Defensiestaf Den Haag, 2005). Deze veiligheidsagenda sluit aan bij de Europese Veiligheidsstrategie. Binnen dit concept is de aandacht van conventionele internationale dreiging verschoven naar meer diffuse dreigingen die samenhangen met internationaal terrorisme, verspreiding van massavernietigingswapens, regionale conflicten, grensoverschrijdende misdaad en falende staten. Binnen dit kader is de Nederlandse veiligheidsbehoefte nauw vervlochten met stabiliteit en opbouw van effectieve rechtssystemen elders in de wereld. De aanvraag sluit hiermee tevens aan bij de doelstellingen van de Rijksoverheid op het terrein van de terrorismebestrijding (*Kamerbrief inzake de inrichting van een Antiterrorisme Instituut te Den Haag, Kamerstukken 2009/11*).

De commissie is van oordeel dat aanvrager hiermee in voldoende mate heeft aangetoond dat met deze opleiding wordt voldaan aan een specifieke behoefte van de Rijksoverheid op het terrein van de veiligheid en voorziet in het bijdragen aan een in het beleid van de Rijksoverheid geschetst probleem.

Beoordeling voorwaarde d Beleidsregel

De commissie heeft vastgesteld dat een viertal wo masteropleidingen opleidingen worden aangeboden die in een vergelijkbaar opleidingsaanbod voorzien. Het betreft hier de masteropleidingen:

- Conflict and Security Law (Universiteit van Utrecht);
- Conflict Studies and Human Rights (Universiteit van Utrecht);
- Public International Law (Universiteit Leiden);
- International Crimes and Criminology (Vrije Universiteit).

De Vrije Universiteit heeft zorgvuldig afgestemd met de bestaande aanbieders van vergelijkbaar oderaangebod. De Universiteit Utrecht bleek uit het oogpunt van doelmatigheid geen bezwaar te hebben tegen deze uitbreiding van het opleidingsaanbod. Wel acht het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht het onwenselijk het aantal labels in het Croho te vergroten. De Universiteit Leiden vreest dat van de nieuw aangevraagde opleiding, die nauw verwant is aan de opleiding Public International Law (als specialisatie binnen Political Science), een negatieve invloed op de doelmatigheid zal uitgaan en maakt hier bezwaar tegen. Het College van Bestuur van de Universiteit Leiden wijst hierbij nog op verwant aanbod dat binnen de Leidse Rechtenfaculteit wordt aangeboden. Het betreft hier de opleiding International Relations and Diplomacy. Uit een nagezonden brief van de Vrije Universiteit van 14 oktober 2010 blijkt echter dat de faculteit

pagina 3 van 5 Rechtsgeleerdheid positief heeft gereageerd op het voornemen van de Vrije Universiteit.

De commissie is van mening, dat de Vrije Universiteit in haar reactie op het afstemmingsoverleg, op goede gronden concludeert dat slechts drie opleidingen qua focus en inhoud met elkaar overeenstemmen. Het betreft hier opleidingen die naast een rechtencomponent ook een politicologische component bevatten. Dit zijn de Utrechtse masteropleiding Conflict Studies and Human Rights, de Leidse opleiding Public International Law en de onderhavige aanvraag van de VU. Hierbij moet worden aangetekend dat de Leidse opleiding een zeer beperkte juridische component kent die bovendien niet internationaal is gericht. Strikt genomen zijn de Utrechtse opleiding en de nieuwe opleiding van de VU het meest vergelijkbaar in doel en opzet.

Hieronder zijn de instroomcijfers van de in doel en opzet meest verwante opleidingenaanbod weergegeven. Van groot belang is dat de nieuwe opleiding als sinds 2007 door de VU in niet-verzelfstandigde vorm binnen de Rechtenfaculteit wordt aangeboden. Het verzelfstandigen van deze opleiding kan hiermee uit het oogpunt van doelmatigheid als neutraal kan worden aangemerkt. Ten slotte is nog van belang dat zowel de VU als Leiden streng selecteren. Door zowel Leiden als de VU wordt aangegeven dat zij een veelvoud aan inschrijvingen ontvangen.

Studiejaar	VU	Utrecht	Leiden	Totaal
2007/8	24	23	35	82
2008/9	28	34	18	80
2009/10	22	30	33	85
2010/11	30	-	90 (?)	-

De instroom van studenten in deze opleidingen is sinds 2007 - inclusief de instroomcijfers van de postinitiële opleiding van de VU - als stabiel, met een lichte tendens tot groei, te kenschetsen. Tevens tonen deze instroomcijfers aan dat de opleiding van de VU kennelijk in een behoefte voorziet waarvan geen aantoonbaar negatief effect uitgaat op de instroomcijfers van vergelijkbare opleidingen.

Aangezien in de aanvraag niet werd aangetoond welk effect de uitstroom van de opleiding heeft op de arbeidsmarkt is hierover bij de VU navraag gedaan. Op grond van door de VU overgelegde documenten bleek dat van de Nederlandse alumni circa de helft functies bekleedt bij organisaties en instellingen die direct zijn te relateren aan de inhoud van deze opleiding.

Tevens heeft de VU op verzoek van de commissie inzicht gegeven in de bedrijfsmatige gegevens van deze opleiding over de afgelopen drie jaren. Hieruit bleek dat de verzelfstandiging kostenneutraal is verlopen, mits men de kosten voor de aanvragen macrodoelmatigheid en de Toets Nieuwe Opleiding niet meerekent. De verzelfstandiging levert baten op in de werving en in de selectie van studenten. Verzelfstandiging komt de transparantie in de voorlichting sterk ten goede, draagt bij aan wervingskracht onder excellente studenten en is noodzakelijk om één selectieprocedure voor alle studenten in te kunnen richten. Hiermee kunnen kosten

pagina 4 van 5 worden bespaard en extra baten worden verworven, met name doordat het aandeel studenten van buiten Europa kan groeien.

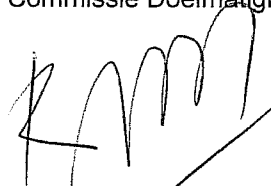
Beoordeling voorwaarde e Beleidsregel

De commissie is van oordeel dat de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur in voldoende mate is verzekerd. In haar overwegingen heeft de commissie betrokken dat de faculteiten Rechtsgeleerdheid en Sociale Wetenschappen jarenlange ervaring hebben opgedaan met het thema 'internationale vrede en veiligheid'. Bij de faculteit der Rechtsgeleerdheid is expertise op dit gebied ondergebracht bij de afdeling Transnational Legal Studies. Internationale vrede en veiligheid is een kernthema geweest voor achtereenvolgende leerstoelhouders. Bij de faculteit der Sociale Wetenschappen bestaan verschillende leerstoelen die zich bezighouden met het thema internationale vrede en veiligheid. Verder is geconstateerd dat leden van de staf over goede contacten beschikken bij organisaties zoals het Rode Kruis, het leger, en de Ministeries van Buitenlandse Zaken, Defensie en Justitie, alsmede bij Amnesty International en de Haagse tribunalen.

Ten slotte acht de commissie het van belang dat de NVAO zich een oordeel vormt over de wenselijkheid van het tot stand komen van opleiding Law and Politics of International Security naast de Utrechtse opleiding Conflict Studies and Human Rights. De Universiteit van Utrecht stelt zich hierbij op het standpunt geen bezwaar te hebben tegen de nieuwe opleiding van de VU, maar acht het toevoegen van een nieuwe opleidingsnaam aan het CROHO niet wenselijk. De VU is daarentegen van mening dat de naam van de opleiding wel degelijk staat voor een inhoudelijk andere focus. Het lijkt de commissie van belang de NVAO te wijzen op dit verschil van inzicht tussen beide instellingen en haar te verzoeken hier inhoudelijk op te toetsen.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Mw. mr. R.G.K. Voss

Vicevoorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4.1 van deze beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen ten minste voldoet aan één van de voorwaarden a, b of c en tevens aan de beide voorwaarden d en e.

Volgens voorwaarde a draagt de opleiding aantoonbaar bij aan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse kennissamenleving doordat de opleiding tegemoet komt aan een door de Minister erkende behoefte aan nieuwe beroepen of aan door de Minister noodzakelijk geachte nieuwe ontwikkelingen, waaronder wetenschappelijke ontwikkelingen in innovatieve sectoren.

Volgens voorwaarde b draagt de opleiding aantoonbaar bij aan een andere dan onder a genoemde en door de Minister erkende behoefte op terreinen, waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt.

Volgens voorwaarde c wordt de opleiding gevestigd in een landsdeel waarover bestuurlijke afspraken met de Minister zijn gemaakt om de kennisinfrastructuur aldaar te versterken, om daarmee gebiedsspecifieke knelpunten en achterstandssituaties te verminderen.

Op grond van voorwaarde d mag realisering van een opleiding op langere termijn niet leiden tot substantieel, of indien aan voorwaarde c is voldaan tot bovenmatig, nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het desbetreffende onderwijs- en onderzoeksterrein.

Volgens voorwaarde e is de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur voldoende verzekerd.